PROGRAMMA Qvadrageſimale,

Qvo

MARTINUS CHRISTOPHORUS BURCHHARDI,

Academiæ Roſtochienſis hodie

RECTOR,

Medicinæ D. ac Prof. P. Ord. &

Civitatis Archiater,

Anno MDCCXXI.

Studioſam Juventutem

Ad

Probe meditandos DOLORES SANCTISSIMI NOSTRI REDEMPTORIS

JESU CHRISTI,

Officii & Pietatis cauſa,

ſerio

excitare voluit.

ROSTOCHII;

Typis JOH. WEPPLINGI, SERENISS. PRINC. & UNIV. Typogr.

THE ALLAN LIBRARY

117

EX tempore ſcribo, fefellit etenim memet publicandi Programmatis terminus & quem conſtitueram penes me ſub effluxum hujus ſeptimanæ, eundem auſpicari ſancta me jubent Academiæ noſtræ conſilia, vel in ipſa Qvinquageſimæ feria; de tempore igitur commentari exordior, aſt quam ſancto, & ſupra captum vulgariter cenſentis plebis, quinimo politiorum quorumcunque, ſi non & aliquando maxime proborum dolenter poſito! Perhibuit Bernhardus Confeſſorum glorioſa fata, his quidem verbis: *Fecerunt in Martyres, qvæ voluerunt, ſed in membra, non in corda: Membra cruciaverunt, ſed voluntatem non mutaverunt: ſævierunt in carnem, animæ autem non habuerunt, qvid facerent. Sit licet patientis corpus in poteſtate torqventis, ſed voluntas eſt libera.* Aſt quemadmodum arenulæ cedunt montibus, quorum, ut celſitudo diſpaleſceret, altiora & ad aerem conciliata juga nomen Elohim ſanctiſſimnm ferunt; & guttulæ, mari, qvod exili foveæ nec immittitur nec permiſcetur, ita quoqve in præſentiarum res mihi eſt, cum doloribus, quos rigoroſa, nec finitis viribus exſuperanda juſtitia Numinis tremendi exegit, *qui poteſt & corpus & animam perdere in gehenna*: fuerit ergo cenſente *Domino du Freſne*, tragica pene tota primorum Chriſtianorum hiſtoria, ſit & tantis modis in eosdem ſævitum, ut vix in alia re ingenioſior extiterit truculenta antiquitas, nec pilum tamen vellerum, quotquot unquam lanigera cohors aluit, nec ſtricturam ignium, quos Phœbæus horizon, & flammeis diviſus

viſus

WELLCOME LIBRARY INSTITUTE
58700(60)

viſus moleculis Atlas ſparſit, adinveneris quousqve, ſi parva ſunt componenda magnis & humana divinis, in admirabilem vindictam meditando aſcendere volupe tibi foret, qua quidem infinitæ exactionis Zelotes, *incurrere fecit in Mediatorem Noſtrum*, qui vere integer vitæ ſceleriſque purus fuit, dum *peccatum non fecit, neque inventus eſt dolus in ore ipſius, iniquitatem omnium noſtrum.* & is ipſe *pretioſo ſuo ſanguine, tanquam agni immaculati & incontaminati expiavit peccata totius mundi, contemptus* namque *& ceſſans virorum fieri adactus eſt Vir dolorum & notus morbi, qui morbos noſtros tulit & dolores noſtros portavit, quem & reputavimus afflictum, percuſſum a DEO & attritum, qui confoſſus fuit ob prævaricationes noſtras & contuſus ob iniquitates noſtras, cum caſtigatio pacis ſuper eo fuit & vulnere Ejus ſanitas data eſt nobis.* Magnum tibi didiciſſe putaveris, ſi naturam illam, quam in hypoſtaſin ſuam aſſumſit λόγος & in eadem indiſſolubili ac invariabili unione æternum ſervat ac fovet, cognoſcas, ſtatim poſt conjunctionis eminentiſſimæ divinam formam, infirmitatibus, peccato equidem, ſed non doloribus vacuis laboraviſſe, ubi excurrere tibi licebit, ad ſingula iſta, quæ abs utero ad crucem & mortem usque enixisſima paſſione, bajulare ſategit, verum quanta quanta hæc ſit cruciatuum horribilis moles, parum tamen id opinaretur, nec ſine grandi veroſimilitudine, quicunque ſupercilioſo ſcrutamine auderet martyrum paſſiones & latronum quandoque ſupplicia conferre ac conformare doloriferis iſtis ſenſationibus, quas exterior plagarum ſcena Redemptori noſtro deſtinavit; in alia & explicatu omnino impoſſibilia, meditationum genera propendebit pro-

pter hæc divinarum pandectarum ſobrius ſcrutator, nec habebit, unde conceptus exquiſitiſſimos etiam diſſolvat, ſimulac detruditur in aquam natationis & fluvium, qui non tranſitur, horrendum puta iſtud *pelagus anguſtiæ, quod tranſivit Goel noſtras, et cujus fluctus percuſſit, donec exſiccatæ ſunt omnes profunditates*; non ſiquidem ſatis eſt, Numinis indignabundi, cujus nec veſtigatio datur, nec coram quo expiatio per creaturam eſt poſſibilis, advertiſſe flammeos vere receſſus, ſed in admirationem tremoris rapietur piarum cogitationum ſortilega diſcuſſio, cui revelationis jubare, obviat vicaria iſta ſed & ſufficientisſima ſatisfactio, quam Zelus irati proh! ſoſpitatoris in jus & juſtum adſciſcere adigebatur, & ſi cuiquam id foret datum, ut in horto Gethſemane, & horis tenebrarum, ubi crux ſimul ac infernales dolores iſtius, qui longe plus, quam Vas, præs, aut expromiſſor fuit, abſcondebantur coram oculis viventium, elevatis admitteretur cogitandi ſolicitudinibus, metus forte non vagus aut vanus exoriretur, num & his demum apprehendendis vulgaris homo vivus ſupereſſet? minimum rediret decantatum iſtud: Tum vero ancipiti mentem formidine preſſus. Obſtupui, ſteteruntque comæ & vox faucibus hæſit. Demonſtrent Medici, quomodo a ſale oriantur punctiones, roſiones adeoque omnes dolores, enumerent ejusdem varias vices, unde aut tenſivus aut ſcindens vel pungens dici conſueverit? diſcutiant, quod ſenſibus ſit communis ratione tactus, & nervoſarum partium vehementior præ illo, qui accidit partibus carnoſis, & rel; ſi & explicatu facile, ſchema quoddam dolorum efforment, quoad ſingulos caſus, modos & momenta; in proclivi tamen Theologis erit

erit anagogica iſta deciſio: *Ecce dolores iſtiusmodi ſingulorum ſunt ſicut gutta de ſitula, & ſicut ſcoriæ libræ reputantur, ſunt ſicut minutiſſimum.* Tranſcendit namque indignationis divinæ rigor omnes finitarum paſſionum claſſes, exſuperat cogitationum ſagaciſſimos motus, & præter uſum ac applicationem fidelem vix datur, quod meditando aſſequamur & docendo exprimamus, in illa vero ſanior hæc retrocurrit doctrina:

Sanguineas guttas Chriſtus ſadavit in horto,
Sanguine ſic madefactus in ara pependit JEſus,
Ante Patrem ſoboles & DEus ante DEum.
Sin minus ex aliis,ex hoc,Homo,diſce vel uno
In ſcelus humanum, quanta ſit ira Dei.

Blaſphema hic ſunt omnia iſta, quorum ad hunc usqve diem non pœnituit *Papæos*, dum æque de Miſſa ſua præcociter vociferantur; In eadem puta, repræſentari ſanctæ Trinitati ſanguinem,vulnera ac paſſionem Chriſti, velut hoſtiam noſtram, primo; deinde quoque repræſentari memoriam ſanctorum & maxime Martyrum eorumque vulnera ac ſanguinem,non tanquam ſint victima noſtra & ſanguis eorum pretium noſtrum, ſed quia ſint ſecundarii mediatores, qui nos juvare poſſunt, ut ad votum noſtrum exaudiamur, imo ſint ſacrificium, quod mactatur quodque offertur, dum eorum ſanguis in Miſſæ ſacrificio ſanguini Chriſti aſſociatur, cumqve eo quaſi mixtus DEO Patri, ad eundem nobis conciliandum propitiandumq; repræſentatur: Sed & non minori rabie oblatrant *Fanatici* paſſionibus Redemptoris, ipſi ſoli tribuendis ac ſemel meritorie exantlatis, quum nugaci perſuaſione infucati, exinanitionem Salvatoris theatrali ſchemate in ſemet ipſis retroducere ac meritorie ſatis itetare

rare moliuntur : Quicquid enim cum contumelia mortis Chriſti celebratur & in deſtructionem ſemel factæ ſatisfactionis,qua ad omnem apicem rigidiſſimæ juſtitiæ divinæ exſoluta ſunt debita humani generis,& ſingulorum,quotquot unquam orbis alet,illud orco vindicandum eſſe, ingenua omnis dictitat confeſſio : Relicta ſunt nobis alia fidei ſimul & pietatis exercitia,ad qvæ per meritoriam Chriſti ſatisfactionē & in hunc finem concitamur, ut documentum noſtræ fidelitatis ſuperſit in orbe , luceat ſcilicet lux noſtra coram hominibus , ut videant noſtra bona opera & glorificent Patrem noſtrum, qui in cœlis eſt. Quin imo,ſi ad œconomiam ſalutis noſtræ pia ducimur meditatione,& præſto nobis eſt militia noſtra ſpiritualis, O quam fatu majora ſuppetunt nobis *ἀσκήματα*! in palæſtram trahimur, ubi ſub ſigno Joelis fortiter adverſus peccatum, mortem, infernum , mundum, carnem & diabolum decertare nos oportet , velut huic fini nomen dedimus noſtrum in baptismo & per omnem vitæ decurſum in id ſolitice connitendum eſt, ne abs omniſcio vindice judicium hoc ingruat ſuper nos: *novi opera tua,quod nomen habeas, quod vivas , ſed, mortuus es.* Scite,ſi licet ſacris componere profana,Laodamia quondã adProteſilaum ſatur,interpreteOvidio:

> Conveniunt matresPhylacides & mihi dicunt :
> Indue regales Laodamia , ſinus:
> Scilicet ipſa feram ſaturatas murice veſtes ?
> Bella ſub Iliacis mœnibus ille geret ?
> Ipſa comas pectam ? galea caput ille premetur ?
> Ipſa novas veſtes, dura vir arma feret ?

Et honeſta eadem animoſitate UriasDavidi reſpondit; Arca ipſa ac Iſrael,& Jehuda & Joab , dominus meus ac ſerviDomini mei,in ſuperficie agri caſtra habent,&

ego

ego ingrederer domum meam ad comedendum & bibendum, & ad cubandum cum uxore mea ? ut vivis, & ut vivit anima tua, non ſum facturus hanc rem: Quid ergo officii noſtri Chriſtiani ſanctus magis efflagitabit ardor ac verecunda induſtria, quam ut decernamus maſcule adverſus nos ipſos & periculoſa omnia, quæ pietatem interturbant & glorioſo redemptoris merito obicem ponunt: Scimus quod merita noſtra nil habeant, in quo gloriari confidenter valeamus, & cum fecerimus omnia, quæ mandata ſunt, (quod an fieri unquam poſſit ? dolorifera nobis confirmabit experientia.), dicendum ſit: utique ſervi inutiles ſumus, quia quod debebamus facere, fecimus, In ſinu igitur, ætemur, dum, quod nobis deeſt, audacter uſurpemus ex viſceribus Chriſti, quæ miſericordia affluunt, nec foramina claudunt, per quæ defluit gratiarũ abyſſus, vulneribus namq; Chriſti ſanamur ac ſalvamur: O ſi propterea in nemine noſtrũ eſſet verbum Belialis, nec obſirmaretur cor improborũ adverſus ſalutẽ ſuam! utinam ſaperent omnes & intelligerent hoc, ut animaadverterent extremũ ſui! O ſi cum Bernhardo, ſeriis devoti conſiderationibus, ingeminaremus: Dilexit nos Deus dulciter, ſapienter, fortiter: dulciter nempe dixerim, quod carnẽ induit: ſapienter, quod culpã vitavit: fortiter, quod mortẽ ſuſtinuit: ſed ſuper omnia reddit te mihi amabilem, bone Jeſu, calix, quem bibiſti, opus noſtræ redemptionis, hoc enim omnino amorem noſtrum ſibi vendicat, hoc inquam noſtram devotionem blandius allicit, juſtius exigit, arctius ſtringit, & vehementius afficit; Sunt ex eodem capite pertia ſingulis pondera momentorum, exporrigitur inundans ationum ubertas, quis namque ſui compos & Spiritus S. divina ſapientia beatus, cum Auguſtino non exclamaret: O mirabilis cenſuræ conditio & ineffabilis myſterii diſpoſitio, peccat iniquus & punitur juſtus; delinquit reus & vapulat innocens: offendit impius & damnatur pius: quod meretur malus, patitur bonus: quod perpetrat ſervus, exſolvit

ſolvit Dominus: quod committit homo, ſuſtinet DEus: quo nate Dei, quo tua deſcendit humilitas? quo tua flagravit charitas? quo proceſſit pietas, quo excrevit benignitas? quo tuus attigit amor? quo pervenit compaſſio? ego enim inique egi, tu pœna mulctaris: ego facinus admiſi, tu ultione plecteris; ego crimen edidi, tu torturæ ſubjiceris: ego ſuperbivi, tu torturæ ſubjiceris: ego tumui, tu attenuaris; ego inobediens extiti, tu oboediens ſcelus inobœdientiæ luis: ego gulæ parui, tu inedia afficeris: me ad illicitam concupiſcentiam rapuit arbor, te perfecta charitas duxit ad crucem: ego præſumpſi vetitum, tu ſubijſti eqvuleum: ego delector cibo, tu laboras patibulo: ego fruor deliciis, tu laniaris clavis: ego pomi dulcedinem, tu fellis guſtas amaritudinem: mihi ridens congaudet Eua, tibi plorans compatitur Maria. Ecce Rex gloriæ, ecce mea impietas & tua claret pietas, ex mea injuſtitia & tua liquet juſtitia.

Meditabimini propterea *O Cives dilectiſſimi* miracula ſatisfactionis & paſſionum Domini Myſteria! Omnis gloria Dei & omnis ſalus hominum in Chriſti morte poſita eſt, nulla enim eſt res quæ amplius ad ſalutem hominum pertineat, quam mors ipſius, nec eſt aliquid aliud, propter quod magis Deo gratias agere debeamus, quã propter mortẽ ipſius! Conciliemini ergo prompta voluntate cũ orationibus ſacris, quarum & ad vos contendit divina gravitas & neceſſaria argutio, neq; dura habeatur Chriſti imitatio ac ſequela, dum vel laſcivus Ovidius ad ſaniorẽ reducetet mentẽ, quando monet;

Dura aliquis præcepta vocet mea, dura fatemur
Eſſe: ſed ut valeas, multa dolenda feres.
Sæpe bibit ſuccos quamvis invitus amaros
Æger, & oranti menſa negata mihi eſt.
Ut corpus redimas, ferrum patieris & ignes,
Arida nec ſitiens ora lavabis aqua;
Ut valeas animo, quicquam tolerare negabis?
At pretium pars hæc corpore majus habet.

DEus vero, qui compotes nos fecit ac voluit paſſionum Chriſti, cœleſti hoc medio medeatur paſſionibus noſtris! Amen!

Publicatum Sub Sigillo Univerſitatis ipſa Feria Quadrageſimæ,
Anno MDCCXXI.